

Terms and Conditions

The Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Library.

Each copy of any part of this document must contain there Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept there Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Library

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Imprint:

Director: Mag. Renate Plöchl

Deputy director: Mag. Julian Sagmeister

Owner of medium: Oberösterreichische Landesbibliothek

Publisher: Oberösterreichische Landesbibliothek, 4021 Linz, Schillerplatz 2

Contact:

Email: [landesbibliothek\(at\)ooe.gv.at](mailto:landesbibliothek(at)ooe.gv.at)

Telephone: +43(732) 7720-53100

Jiné jméno z konce XV. st. jest Židovka Matrona, o níž se děje zmínka k r. 1490 při domě č. 177 a při též domě znova r. 1491 a 1493. K domu č. 181 se uvádí r. 1476 a k č. 178 r. 1487. Žid Michal přichází ve smlouvách z r. 1449 a 1452 (dům č. 177 a 176). V r. 1459 čteme jméno Židovka Miruše při jednání o dům č. 177. Tříkráte setkáváme se se jménem Žid Mojžíš teplický, švagr Jakuba Žida, o němž byla zmínka již výše. Je to v zápisu o dům č. 178 k r. 1491, o dům č. 177 k r. 1487 a posléze r. 1506 v zápisu o dům č. 181. Z jeho příbuzenstva jest i Ciz a Židovka, jež byla „sestra Jakuba Žida“. O ní se děje zmínka při domě č. 181. K r. 1474 se připomíná Žid Jakub Zelenka při domě čp. 174, jehož synové jsou Mateš (r. 1504) a David (r. 1504). O tomto posledním čteme při zápisu o dům č. 178. Dcera výše zmíněné Matrony slula Nechanba, připomínaná v r. 1493 při č. 177 a 174. Jiné jméno jest Židovka Bersabe Rotšeba z r. 1506, již patřil dům na místě zase kláštera dominikánského, který však prodala toho roku Pavlovi pivovarníku⁶⁾.

Z toho všeho můžeme usuzovati, že počet Židů v L. ve st. XV. a v první polovině st. XVI. byl velmi značný. Kdybychom přijali Mikšovicův počet židovských domů 12, nezmýlime se zajisté mnoho, bude-li počet Židů tehdy v L. usazených odhadovati nejméně na 100 duší, ne-li více. Při tom, jak patrno z jejich koupí a prodejů domů a pozemků, byla jejich hospodářská kapacita velmi značná. Proto jest téměř nepochopitelné, jak mohly úřady královské jejich vypuzení z města přejítí mlčením tak naprostým, ačli opravdu k vyšetřování nedošlo.

Pokud se týče venkovských obcí, které dnes patří k ž. o. lounské, nemohli jsme najít před st. XVII. na venkově mimo uvedenou Libuši Slavětskou žádné židovské rodiny. Příčina toho ovšem leží nasnadě. Byl Žid již od nejstarších dob pokládán od panovníků českých za součást komory královské. O tom jasné svědectví podává již list císaře Karla IV. jako markraběta moravského z r. 1338, jímž nařizuje obyvatelům Nové Plzně, aby chránili Židy, poněvadž již podle nařízení jeho otce jsou „servi camere regie“⁷⁾ a stejně nazývá je Václav IV. ve svém listě všem královským městům českým, z Prahy, datovaném dne 8. června 1385, aby jejich rychtáři i konšelé a purkmistři pomáhali Židům ku právu, poněvadž jsou s luhové komory královské⁸⁾. Povolení chovati určitý počet Židů ve městě bylo zvláštní milostí královskou a udělováno jen za zvláštní zásluhy jednotlivým městům. Jestliže tedy L. mohly chovati libovolný počet Židů ve svých zdech, předpokládá to důsledně zvláštní privilegium královské. Šlechtě bývalo takové privilegium povolováno jen výjimečně a proto na jejich statcích Židů nenalézáme, nýbrž jen v šosovních vesnicích městských, dokud ovšem právní poměry se nezměnily ve prospěch šlechty, jak tomu bylo v době pobělohorské.

Záhadou dosud neobjasněnou zůstává nám v L., kam veliká ž. o. lounská ve stol. XV. a XVI. pochovávala své mrtvé. Že se v XVII. a XVIII. stol. pochovávalo na blízkém návrší nad polohou, zvanou „Na Mělcích“ u řeky Ohře blíže vsi Března, o tom není pochybnosti. Ve stol. XIX. přibyl k tomu hřbitověk na vrchu nedaleko vsi Vršovic. O jiném pohřebišti se však žádných zpráv nezachovalo. Ždá se tudíž, že již od nejstarších dob pohřbívali Židé lounští na Mělce a že po jejich vypuzení z L. náleželo to místo obci, od níž teprve v r. 1680 bylo zase židovskou rodinou lounskou zakoupeno v soukromý majetek židovský jako pohřebiště. Tvrzení to nemáme ovšem žádnými

doklady potvrzeno. Poněvadž Židé netvořili žádné korporace právní až do let padesátých minulého stol., mimo ž. o. pražskou, bylo nutno opatřovati jejich hřbitovy cestou soukromou, aby mohly být připsány jako majetek určité osoby právní.

III. Lounští Židé do r. 1848.

Pokud se dalo při naprostém nedostatku podrobnějších pramenů konstatovati, usadilo se v L. hned za české války několik rodin žid., z nichž na konec po r. 1655 zbyla tu jen jedna. Byl to Žid Lébl Mirotic, jež vzalo město pod svou ochranu a ponechalo ho v L. i po r. 1655, kdy došlo k události velmi pohnuté. Po svém příchodu do L. usadili se Židé pravděpodobně zase v ulici Židovské a rychle jich přibývalo¹⁾. Právě v té době však lehla popel. Mimo to byla ukradena z děkanského chrámu monstrance. Do L. se dostavila krajská visitační komise, které si Lounští stěžovali, že Židé vypálili celou ulici, že se vlopali do chrámu, ukradli monstranci, kterou rozbili, pročež byl jeden Žid a ostatní vyhnán z města, jenže právě se později zase do města vloudili a zde se zase zahnázdili. Zdá se, že ukradenou monstranci asi některý Žid opravdu koupil za laciný peníz a k účelům zlatnickým rozlil²⁾. Komise ponechala v L. rodinu Miroticovou, která ubytována v t. zv. Lauře. Byl to sklepni, nebo spíše podzemní byt proti radnici na náměstí, odkud byl později Lébl Mirotic se svou rodinou odstěhován do jiného domu, který tehdy patřil obci, v Židovské ulici³⁾. Byl to dům dnešní čp. 3, kde rodina Lébla Mirotice zřídila si modlitebnu pro své příslušníky a pro Židy okolní, pokud přicházeli do města za obchodem. K tomu ovšem potřeboval každý Žid zvláštní povolení s výtěčním, za jakým účelem smí do města a jak dlouho se tu může zdržeti. Tak se stala z Miroticů „chráněná“ rodina židovská města L. Známe z ní řadu příslušníků, z nichž právě Lébl požíval značné vážnosti i mimo město v českém židovstvu. Byl totiž členem zemské representace židovské, jak patrno z přípisu zemského apelačního tribunálu na krajský úřad žatecký. Byla to stížnost proti nesprávnému zvyšování dávek a podepsána na ní 4 členové zemské represenace židovské. První jest zemský primas Aaron Abraham s titulem „Hochfürstlicher Markgroff badtischer undt Pfalzgroff Neuburgl. Hoff Judt“, dále Eliáš Götzl, Jakob Süsskindt a posléze náš Löbl Siemon von L. Primas Aaron nám také zanechal datum smrti Léblovy dopisem městské radě ze dne 2. května 1694, v němž praví, že Lébl Mirotic, kteří nedávno zemrel, byl mu dlužen za mnohé práce, které pro něho podnikl, a žádá, aby páni přidrželi jeho dědice k zaplacení těchto jeho pohledávek. Z toho vysvitá, že Lébl zemřel někdy v dubnu 1694.

Dědicem Léblovým se stal jeho syn David Mirotic, s kterým se setkáváme dlouhou řadu let, zatím co ostatní sourozenci v L. ochrany nenalezli. V r. 1710 prosí David Mirotic, aby mu páni posečkali na 14 dní zaplacení činže 30 zl., r. 1718 se shledáváme s jeho stížností proti vdově Ludmile Kostkové, která mu upírá dluh. Ale již v r. 1714 přichází nařízenost z Prahy, že sám nechce zaplatiti svůj dluh Salvovi Soboticovi a z nařízení zemského apelačního soudu byl ihned vsazen do vězení, až nabídl jakési vyrovnaní a zase z nařízení apel. soudu z vězení propuštěn. Do téže rodiny patřil i Josef Mirotic, k vůli němuž r. 1699 přichází přípis z Kadaně, aby tam byl zaslán soupis jeho majetku, poněvadž je tam komusi dlužen 54 zl. 57 kr. V Cítolibech se setkáváme s Markem Miroticem, snad bratrem Davidovým. Ale tam se mu nepodařilo zakotvit,